

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор ДІ НУ «ОМА»

Чимшир В.І.

2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Морське право»

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 27 Транспорт

Спеціальність: 271 Морський та внутрішній водний транспорт

Спеціалізація: 271.01 Навігація і управління морськими суднами

Дунайський інститут

Кафедра навігації і управління судном

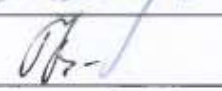
Робоча програма навчальної дисципліни «**Морське право**» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «**Навігація та управління морськими суднами**».

Розробник: д. і. н., професор кафедри гуманітарних дисциплін Ярошенко Марія Іванівна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін ДІ НУ «ОМА»

Протокол від «25» вересня серпня 2022 р. № 1

Завідувач кафедри В.Я.Желясков

Секретар кафедри Л.П. Турлак

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми за спеціалізацією 271.01 «Навігація і управління морськими суднами» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

О.Б.Даниленко

1. Загальний опис навчальної дисципліни.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Морське право» є вивчення здобувачами вищої освіти основних положень морського права України та міжнародного морського права, а також ознайомлення їх із змістом системи міжнародно-правового регулювання морського судноплавства та використання Світового океану для забезпечення безпеки судноплавства та ефективного виконання обов'язків вахтового помічника капітана.

Мова навчання – українська.

Статус дисципліни – обов'язкова.

Передумовою для вивчення дисципліни «Морське право» є вивчення обов'язкових елементів освітньо-професійної програми «Навігація і управління морськими суднами» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а саме «Правознавство». Така передумова передбачає набуття необхідних компетенцій (знань, умінь та навичок) з основних положень національного морського права і надає можливість орієнтуватися в системі чинного законодавства та використовувати джерела морського права як закони прямої дії; дозволяє підтвердити застосування компетентнісного підходу з метою досягнення професійних якостей майбутнього фахівця.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Компетентності: інтегральна, загальні (ЗК), загальні фахові (ЗФК).

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері судноводіння, обробки та розміщення вантажів; управління операціями судна та піклуванні про людей на судні, що передбачає застосування теорій і методів наук про устрій судна, навігацію, технологію перевезення вантажів, комерційну експлуатацію засобів транспорту, управління ресурсами.

Загальні компетентності:

ЗК 13 Здатність до подальшого навчання.

ЗК 14 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 15 Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Загальні фахові компетентності:

ЗФК 3 Здатність розробляти плани дій під час аварійних ситуацій та схем з боротьби за живучість судна, а також здійснювати дії у випадку аварійних ситуацій згідно з цим планом.

Програмні результати навчання:

ПРН 23 Знання міжнародних і вітчизняних нормативно - правових актів відносно безпеки людського життя на морі та охорони морського навколишнього середовища та забезпечення їх дотримання.

Кількість кредитів ЄКТС – 4.

Форма підсумкового контролю - Іспит.

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною.

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «**Морське право**» передбачає здобуття здобувачем вищої освіти наступних результатів навчання за навчальною дисципліною:

знати:

- основні положення національного та міжнародного морського права;
- міжнародні і вітчизняні нормативно - правові акти відносно безпеки людського життя на морі та охорони морського навколишнього середовища та забезпечення їх дотримання;
- знати міжнародно-правовий режим морських просторів;
- знати умови договорів морських перевезень пасажирів, вантажу та ручної поклажі;
- знати правове регулювання господарчих операцій морських портів України;
- основні положення щодо забезпечення безпеки мореплавства

вміти:

- орієнтуватися та застосовувати знання основних положень національного та міжнародного морського права на практиці;
- вміти використовувати джерела морського права як закони прямої дії;
- вміти визначати вірну юридичну кваліфікацію в межах своїх безпосередніх професійних обов'язків;
- вміти розробляти проекти угод, інших необхідних юридичних актів і документів.

Основними формами навчання є: лекції, практичні заняття, самостійна робота.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни.

Назви розділів і тем дисциплін	Кількість навчальних годин Денна форма навчання 4 курс НіУМС				Відповідність модельному курсу Міжнародної морської організації
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні заняття		
Розділ № 1 «Морське право».					
1.1. Поняття та основні категорії морського права. Джерела морського права.	6	4	2		Leadership and teamwork (Model Course 1.39)3.7 – 3.7.5
1.2. Правовий статус морського судна та екіпажу судна.	7	4	3		
1.3. Міжнародно-правовий режим морських просторів, перебування та діяльність в них.	6	4	2		
1.4. Правовий статус та функції морського порту.	5	3	2		
1.5. Комерційна експлуатація судна.	5	3	2		
1.6. Міжнародні міжурядові та неурядові організації та їх роль у розвитку морського права	7	4	3		
1.7. Правове регулювання міжнародних перевезень.	6	4	2		
1.8. Арешт морського судна та врегулювання міжнародних морських спорів..	6	4	2		
1.9. Міжнародно-правове забезпечення безпеки мореплавства.	8	4	4		
Разом за розділом годин:	56	34	22		
Всього аудиторних годин:	56	34	22		

Самостійна робота (годин): з них на виконання індивідуального завдання **	34				
Загальний обсяг годин з навчальної дисципліни:	90				

4. Теми практичних занять.

Назви розділів і тем	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних занять (за потребою)
Розділ 1:	
<p>Тема 1. Поняття та основні категорії морського права. Джерела морського права. Поняття та структура морського права. Значення Світового океану в умовах економічного розвитку, подолання світової економічної кризи та глобалізації. Основні етапи кодифікації морського права. Основні суб'єкти, принципи та інститути морського права. Поняття та види джерел морського права. Міжнародний договір і міжнародний звичай як джерела морського права. Види, порядок прийняття і вступу в силу міжнародних договорів у сфері морського права. Національні норми, які регламентують використання морських просторів в цілях морського судноплавства. Суб'єкти міжнародного права та національного права, що здійснюють правотворчі, право приємні і правоохоронні функції в сфері морського права. Організація Об'єднаних Націй. Міжнародна організація праці (ILO).</p>	<p>Кодекс торговельного мореплавства України; Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права; Метод.вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи здобувачів освіти.</p>
<p>Тема 2. Правовий статус морського судна та екіпажу судна. Поняття та класифікація водних транспортних засобів(критерії класифікації). Національність морського торговельного судна. Обов'язки «держави прапора». Державна реєстрація суден. Портові формальності при здійсненні оформлення прибуття/вибуття судна в порт та уніфікація форм транспортних документів. Перелік документів, необхідних для оформлення судна (Конвенція 1965р «Про полегшення міжнародного морського судноплавства»). Види контролю судна при здійсненні стоянки в порту та завантаженні вантажу. Правові вимоги до кандидатів у члени морського екіпажу за нормами міжнародного та національного законодавства.</p>	<p>Кодекс торговельного мореплавства України; Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права; Метод.вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи здобувачів освіти.</p>
<p>Тема 3. Міжнародно-правовий режим морських просторів, перебування та діяльність в них. Типи та види морських просторів – принципи (підгрунтя, критерії) класифікації. «Делімітація» та «демаркація» у морському праві. Відкрите море – визначення, межі, міжнародно-правовий статус. Кримінальна юрисдикція на борту судна у випадку вчинення злочину у відкритому морі. Правовий статус територіального моря та внутрішніх вод України. Територіальне море - визначення, межі, міжнародно-правовий статус. Правовий режим іноземних військових кораблів в територіальних водах та портах України. Виключна економічна зона. Правовий статус прибережних держав у виключній економічній зоні.</p>	<p>Кодекс торговельного мореплавства України; Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права; Метод.вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи здобувачів освіти.</p>

<p>Прилегла зона - визначення, види, межі, правовий статус. Континентальний шельф - визначення, межі, міжнародно-правовий статус. Правовий статус дна й надр дна Світового океану. Архіпелажні води - визначення, межі, міжнародно-правовий статус. Суверенітет держави-архіпелагу, закони держави-архіпелагу при здійсненні іноземними суднами проходу по морським коридорам такої держави.</p>	
<p>Тема 4. Правовий статус та функції морського порту. Організація роботи в морському порту: режим перебування в порту, організація діяльності суб'єктів господарювання. Режим у пункті пропуску через державний кордон України та митний контроль в морському порту. Органи та мета державного регулювання діяльності в морському порту. Перелік послуг, що надаються у морських портах. Права та обов'язки суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність у морському порту. Портові збори. Функції, призначення та повноваження капітана морського порту. Служби морського порту.</p>	<p>Кодекс торговельного мореплавства України; Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права; Метод.вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи здобувачів освіти.</p>
<p>Тема 5. Комерційна експлуатація судна. Поняття договору морського перевезення. Чартер і коносамент - найпоширеніші форми договору морського перевезення. Коносамент. Штурманська розписка. Докова розписка. Морська накладна. Делівері-Ордер. Договір морського перевезення пасажирів. Поняття договору морського круїзу. Поняття договору лізингу судна.</p>	<p>Кодекс торговельного мореплавства України; Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права; Метод.вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи здобувачів освіти.</p>
<p>Тема 6. Міжнародні міжурядові та неурядові організації та їх роль у розвитку морського права. Правовий статус Міжнародної морської організації: історія створення, основні напрямки діяльності та повноваження, структура. Правовий статус Ради Безпеки ООН та її роль у підтриманні міжнародного миру та безпеки, у тому числі на морі. Балтійська та міжнародна морська організація. Міжнародний морський комітет (Всесвітня асоціація морського права). Міжнародна асоціація незалежних власників танкерів. Міжнародна асоціація з координації перевантажувальних операцій. Міжнародна асоціація суднових постачальників. Міжнародний орган з морського дна: правовий статус, структура та основні повноваження. Комісія з питань континентального шельфу: правовий статус, структура та основні повноваження. Міжурядова океанографічна комісія ЮНЕСКО: історія створення, структура, основні повноваження.</p>	<p>Кодекс торговельного мореплавства України; Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права; Метод.вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи здобувачів освіти.</p>
<p>Тема 7. Правове регулювання міжнародних перевезень. Сутність та види міжнародного торгового судноплавства. Поняття та форми договору морського перевезення вантажу. Поняття «чартер» та класифікація умов рейсового чартеру. Поняття та види фрахтування суден. Сторони та зміст договору морського перевезення пасажирів та багажу. Сутність договору морського круїзу.</p>	<p>Кодекс торговельного мореплавства України; Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права; Метод.вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи здобувачів освіти.</p>
<p>Тема 8. Арешт морського судна та врегулювання міжнародних морських спорів. Арешт морських суден в сучасному міжнародному праві. Національне законодавство про арешт морських суден. Законодавство іноземних держав про арешт суден. Поняття і види міжнародних морських суперечок. Арбітражні засоби вирішення морських спорів. Особливості вирішення міжнародних морських спорів у судовому порядку. Міжнародний Трибунал по морському праву і його роль у вирішенні морських суперечок.</p>	<p>Кодекс торговельного мореплавства України; Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права; Метод.вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи здобувачів освіти.</p>

<p>Тема 9. Міжнародно-правове забезпечення безпеки мореплавства. Міжнародно-правова система забезпечення безпеки мореплавства: Основні міжнародно-правові акти, що стосуються безпеки мореплавства: загальна характеристика. Навігаційні правила забезпечення безпеки мореплавства (характеристика норм Конвенції ООН з морського права 1982 р. та Міжнародних правил із запобігання зіткненню суден 1972 р.). Технічні правила забезпечення безпеки мореплавства (характеристика норм Міжнародної конвенції з охорони людського життя на морі 1974 р. стосовно конструкції суден, Конвенції про вантажну марку 1966 р.). Експлуатаційні правила забезпечення безпеки мореплавства (характеристика норм Міжнародної конвенції про стандарти підготовки, дипломування моряків та несення вахти 1978/1995р., Конвенції про мінімальні норми на торговельних суднах 1976 р.). Принципи та порядок роботи систем ШМАРСАТ та КОСПАС-САРСАТ. Система забезпечення безпеки мореплавства в Україні: Нормативно-правова база забезпечення безпеки мореплавства в Україні. Норми Кодексу торговельного мореплавства України про забезпечення безпеки мореплавства.</p>	<p>Кодекс торговельного мореплавства України; Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права; Метод.вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи здобувачів освіти.</p>
---	--

5. Завдання для самостійної роботи.

Самостійна робота призначена для поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях. Вона допомагає набути навички самостійної роботи з довідковою, навчальною і науковою літературою, державними і галузевими стандартами; підвищити якість самостійного опрацювання здобувачами вищої освіти навчальної інформації шляхом її конкретизації і цілеспрямованості.

Перелік видів самостійної роботи необхідних для опрацювання навчального матеріалу:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання окремих розділів курсу, не висвітлених в лекційному курсі (що задаються викладачем);
- підготовка до практичних занять;
- виконання тестових завдань з окремих тем курсу, заданих викладачем.
- виконання індивідуальних завдань (рефератів, доповідей) відповідно до РПНД).

6. Індивідуальні завдання.

Індивідуальне завдання не передбачено навчальним планом.

7. Методи контролю.

Контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється у вигляді поточного та семестрового контролю.

Поточний контроль здійснюється оцінюванням якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за результатами опитування з питань лекційного матеріалу, виконання практичних робіт, що передбачені робочим навчальним планом згідно темам робочої навчальної програми (у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу НУ «ОМА»).

Форма контролю: екзамен.

Методи контролю – екзамен усний.

Методи контролю повинні забезпечувати демонстрацію та оцінювання результатів навчання за навчальною дисципліною.

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною.

№ п/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною (за потребою).
1	Знання основних положень морського права України та міжнародного морського права;	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.
2	Знання основних положень та актів щодо регулювання міжнародно-правового режиму морських просторів;	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.
3	Знання основних державних та міжнародних положень та вимог управління морським транспортом України для забезпечення безпеки судноплавства;	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.
4	Знання поняття договору морських перевезень та договору морських перевезень пасажирів, вантажу та ручної поклажі;	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.
5	Уміння на правовому рівні регулювати господарчими операціями морських портів України;	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.
6	Уміння застосовувати знання основних положень морського права та міжнародного морського права на практиці;	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.
7	Уміння використовувати джерела морського права як закони прямої дії;	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.
8	Уміння орієнтуватися в системі чинного законодавства;	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.
9	Уміння інтерпретувати особливості предмету і	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.

	методу регулювання галузей міжнародного морського права та їх фундаментальні положення;	заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	
10	Уміння на правовому рівні регулювати господарчими операціями морських портів України;	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.
11	Уміння розробляти проекти угод, інших необхідних юридичних актів і документів, згідно вимог міжнародних конвенцій;	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.
12	Уміння визначати вірну юридичну кваліфікацію в межах своїх безпосередніх професійних обов'язків;	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.
13	Уміння орієнтуватися в питаннях національного законодавства України щодо морських просторів, що перебувають під юрисдикцією України;	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.
14	Уміння вести дискусії з актуальних питань перспективи розвитку правової системи торгівельного мореплавства України у зв'язку із євроінтеграційними процесами.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Інтернет ресурси; комп'ютер; проектор, флешка; презентації; мультимедійне обладнання.

8. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною

Оцінка (за національною шкалою)	Оцінка за шкалою ВНЗ	Критерії
Відмінно	А	<ul style="list-style-type: none"> – демонструє відмінні знання теоретичного матеріалу; – без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; – глибоко та всебічно розкриває зміст питань, які обговорюються, аргументовано та логічно викладає матеріал, володіє культурою мови; – показує вміння формулювати висновки та узагальнення за питаннями теми, здатність аналізувати навчальний матеріал з використанням теоретичних знань; – самостійно оцінює різноманітні ситуації що пов'язані із ризиком забруднення морського середовища, виявляючи особисту позицію щодо них.

Добре	В	<ul style="list-style-type: none"> – демонструє знання вище середнього рівня; – знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; – розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але допускає окремі неточності; – формулює висновки та узагальнення з окремих питань, логічно викладає свої знання; – самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.
	С	<ul style="list-style-type: none"> – демонструє знання середнього рівня; – вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає аргументи на підтвердження вивченого теоретичного матеріалу; – розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але не досить повно й аргументовано викладає матеріал; – формулює висновки з окремих питань; – вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, – здатний застосовувати його на практиці.
Задовільно	Д	<ul style="list-style-type: none"> – демонструє задовільні знання; – не виявляє належної активності при обговоренні питань на практичних заняттях; – відповідає на окремі питання; – формулює висновки з окремих питань; – може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень.
	Е	<ul style="list-style-type: none"> – демонструє знання на рівні мінімальних вимог; – відповідає на окремі питання, які обговорюються; – не виявляє належної активності при обговоренні питань; – неохайно виконує завдання на практичних заняттях; володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.
Незадовільно	FX	<ul style="list-style-type: none"> – не володіє навчальним матеріалом на рівні мінімальних вимог; – не здатний виконати завдання у повному обсязі; поверхнево розкриває зміст питань, які розглядаються, будуючи відповіді на звичайному повторенні навчального матеріалу без його осмислення; – допускає суттєві помилки під час усних та письмових відповідей; – неохайно виконує індивідуальні завдання; не виявляє активності на заняттях при обговоренні питань; – не виявляє старанності при виконанні завдань для самостійної роботи. <p>Курсанти (студенти), які не з'явилися на контрольні заходи без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку (FX).</p>

9. Рекомендована література.

Основна:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права (Монтего-Бей, 1982)
2. Кодекс торговельного мореплавства України

3. Гуцуляк В.М. Міжнародне та морське право (публічне та приватне). - Ростов-на-Дону, Фенікс, 2006
4. Ковальов А.А. Сучасне міжнародне морське право і практика його при-трансформаційних змін. Монографія. - М., Наукова книга, 2003 Міжнародне морське право. Навчальний посібник. - М., Юридична література, 2003
5. Морське право (під ред. Сидорченко В.Ф.). - СП-б., Вид. СП-б ун-ту, 2006 Сокиркін В.А., Шітарев В.С.
6. Міжнародне морське право - М., Изд-во РУДН, 2006
7. Тормосина Г.Г. Морське право. - Новоросійськ, МГА, 2009
8. Шемякин А.Н. Морское право: Учебное пособие. – Харьков: Одиссей, 2004. – 384 с.
9. Шемякин А.Н. Современное международное морское право и перспективы его развития. – Одесса: ОНМА, 2003. – 316 с.
10. Шемякин А.Н., Китаенко А.Е. Правові основи регламентації судоходства: Навчальний посібник .-Одеса:ОНМА,2003.-84 с.
11. Морское право Украины: Учебное пособие / Демиденко В.В., Шемякин А.Н., Балобанов А.О., Прусс В.М., Ищенко А.Л. – Одесса: Бахва, 1996. – 140 с.
12. Гуцуляк В.Н. Международное морское право (публичное и частное): Учебное пособие. – М.: ЦМП, 2003. – 420 с.
13. Юридический справочник по торговому мореплаванию / под. ред. А.С.Кокина. – М.: Спарк, 2002. – 480 с
14. Федотов А.Ф. Морское право. – Одесса. 2008 – 332 с.
15. Анцелевич Г.А. Международное морское право .Учебник. –К.: 2004-400с.
16. Котлубай О.М. Торговельне судноплавство України: Проблеми та перспективи розвитку: О.: 2008.-384с.
17. Баймуратов М.О.Міжнародне право.-Одеса 2006-424 с
18. Ніколаєва Л.Л.,Петров І.М. Чартер і коносамент- основні форми договору морського перевезення: Навчальний посібник.-Одеса:ОНМА. 2006.-144с.
19. Ніколаєва Л.Л.,Петров І.М.Форми договору морського перевезення: Навчальний посібник –О.:Фенікс; М.:ТрансЛит, 2007.-240 с.
20. Березенчук Э.Г., Лисий А.Ф. Комерческая эксплуатация морского флота: Одесса: ОНМА, 2006. -184 с.
21. Барильов О.А.Арешт суден по забезпеченню морських вимог за законодавством України.-М.:Атол, 2002-242 с.
- 22.М.І.Ярмоленко. Морське право/Метод.вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів . - Одеса – ОНМА, 2015. - 64 с.
- 23.М.І.Ярмоленко. Морське право/Метод.вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів (2-е видання). – Ізмаїл. – ДІ НУ “ОМА” ,2019. – 70 с.

Допоміжна:

- 1.Шемякин А.Н. Право пользования морем: Генезис структуры и содержания. – Одесса: Астропринт, 2004. – 272 с.
- 2.Шемякин А.Н., Китаенко А.Е. Правовые основы регламентации судоходства: Учебное пособие. – Одесса: ОНМА, 2003. – 84 с.
- 3.Сидоренко А.В. Чрезвычайные морские происшествия: правовые аспекты. – Одесса: ЛАТСТАР, 2001. – 400 с.
- 4.Шемякин О.М. Міжнародне приватне морське право. – Одеса: Латстар, – 2000. – 272 с.
- 5.Шемякин А.Н., Короткий Т.Р. Правовое регулирование перевозки грузов и пассажиров: Учебное пособие. – Одесса: Латстар, – 1999. – 172 с.
- 6.Иванов Г.Г. Международная морская организация. – Одесса: ЛАТСТАР, 1999. – 392 с.
- 7.Шемякин А.Н., Прусс В.М. Право пользования морем: Учебное пособие. – Одесса: ИнтерБио, 1997. – 134 с.

8. Демиденко В.В., Прусс В.М., Шемякин А.Н. Пиратство, терроризм, мошенничество на море (правовые аспекты). – Одесса: Бахва, 1996. – 144 с.

9. В. Тетлей. Претензии и иски при перевозке грузив морем. 1983.

Основні нормативні акти:

1. Про державний кордон України. Закон України від 4 листопада 1991 р. № 1777-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 2. – Ст. 5.
2. Кодекс торговельного мореплавства України. Від 23 травня 1995 р. № 176/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 47–52. – Ст. 349.
3. Про виключну (морську) економічну зону України. Закон України від 16 травня 1995 р. № 162/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 21. – Ст. 152.
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй по морському праву. – Нью-Йорк: Изд-во ООН, 1982. – 204 с.

Додаткові нормативні акти:

1. Конвенція относительно обеспечения свободного плавания по Суэцкому каналу // Сборник международных соглашений и законодательных актов СССР по вопросам мореплавания. – Л.: Мин. обороны СССР, 1971. – С. 221–224.
1. Договор между Соединенными Штатами и Панамской Республикой по поводу Панамского канала 1903 г. // Сборник международных соглашений и законодательных актов СССР по вопросам мореплавания. – Л.: Мин. обороны, 1971. – С. 227–230.
2. Конвенция для объединения некоторых правил относительно оказания помощи и спасания на море 1910 г. // Сборник международных соглашений и законодательных актов СССР по вопросам мореплавания. – Л.: Мин. обороны, 1971. – С. 179–182.
3. Конвенция для объединения некоторых правил относительно столкновения судов 1910 г. // Сборник международных соглашений и законодательных актов СССР по вопросам мореплавания. – Л.: Мин. обороны, 1971. – С. 185–188.
4. Международная конвенция об унификации некоторых правил о коносаменте 1924 г. // Шемякин А.Н., Короткий Т.Р. Правовое регулирование морской перевозки грузов и пассажиров. – Одесса: ЛАТСТАР, 1999. – С. 78–97.
5. Конвенция о режиме проливов 1936 г. // Сборник международных соглашений и законодательных актов СССР по вопросам мореплавания. – Л.: Мин. обороны, 1971. – С. 205–216.
6. Конвенция по облегчению международного морского судоходства 1965 г., с поправками (FAL-65). – С.-Пб.: ЗАО ЦНИИМФ, – 2002. – 216 с.
7. Международная конвенция о грузовой марке 1966 года, измененная протоколом 1988 года к ней (КГМ-66/88) / Сост. и ред. В.П. Стрелков. – СПб: ЗАО ЦНИИМФ, 1999. – 269 с.
8. Международная конвенция о вмешательстве в открытом море в случаях аварий, которые приводят к загрязнению нефтью // Собрание Постановлений Правительства СССР (отдел второй), 1983. – № 5.
9. Международная конвенция по обмеру судов 1969 года (КОС-69). – СПб: ЗАО ЦНИИМФ, 2000. – 79 с.
10. Конвенция о международных правилах предупреждения столкновения судов в море 1972 г. – Лондон: ИМО, 1985. – 64 с.
11. Афинская конвенция о перевозке морем пассажиров и их багажа // // Шемякин А.Н., Короткий Т.Р. Правовое регулирование морской перевозки грузов и пассажиров. – Одесса: ЛАТСТАР, 1999. – С. 153–169.
12. Международная конвенция по предотвращению загрязнения с судов 1973 г., измененная протоколом 1978 г. к ней: МАРПОЛ 73/78: В 2 кн. – СПб.: АОЗТ ЦНИИМФ. – Кн. 1: Конвенция, протоколы к ней, приложения с дополнениями. – 1994. – 313 с.
13. Международная конвенция по предотвращению загрязнения с судов 1973 г., измененная протоколом 1978 г. к ней: МАРПОЛ 73/78: В 2 кн. – СПб.: АОЗТ ЦНИИМФ. –

- Кн. 2: Толкования правил приложений к конвенции, руководства и наставления по выполнению требований конвенции. – 1995. – 669 с.
14. Международная конвенция по охране человеческой жизни на море 1974 года: СОЛАС-74. – СПб.: ЗАО ЦНИИМФ, 2000. – 757 с.
 15. Конвенция ООН по морской перевозке груза 1978 г. // Шемякин А.Н., Короткий Т.Р. Правовое регулирование морской перевозки грузов и пассажиров. – Одесса: ЛАТСТАР, 1999. – С. 102–125.
 16. Международная Конвенция ПДНВ-78/95. – Одесса: ЦПАП ОГМА, 1998. – 277 с.
 17. Конвенция ООН об условии регистрации судов. – Нью-Йорк.: Изд-во ООН, 1986. – 79 с.
 18. Международная конвенция о борьбе с незаконными актами, направленными против безопасности морского судоходства и Протокол о борьбе с незаконными актами, направленными против безопасности стационарных платформ, расположенных на континентальном шельфе 1988 г. // Советский ежегодник морского права. – М.: Мортехинформреклама, 1989. – С. 154–161.
 19. Международная конвенция о спасании 1989 года. Заключительный акт Международной Конвенции по спасанию 1989 г. и резолюции конференции. – СПб: ЗАО ЦНИИМФ, 1999. – 50 с.
 20. Международный кодекс по управлению безопасной эксплуатацией судов и предотвращением загрязнения (МКУБ) / Резолюция ИМО А.741 (XVIII) от 4 ноября 1993 г.
 21. Процедуры контроля судов государством порта / Резолюция ИМО А.787 (XIX) от 23 ноября 1995 г.
 22. Кодекс по расследованию морских аварий и инцидентов / Резолюция ИМО А.849 (XX) от 27 ноября 1997 г.
 23. Руководящие принципы по распределению обязанностей в поиске успешного решения проблемы безбилетных пассажиров / Резолюция ИМО А.871 (XX) от 27 ноября 1997 г.
 24. Поправки к Процедурам контроля судов государством порта / Резолюция ИМО А.882 (XXI) от 25 ноября 1999 г.
 25. Поправки к кодексу по расследованию морских аварий и инцидентов (Резолюция А.849(XX)) / Резолюция ИМО А.884 (XXI) от 25 ноября 1999 г.
 26. Принципы определения безопасного состава экипажа / Резолюция ИМО А.890 (XXI) от 25 ноября 1999 г.
 27. Кодекс практики расследования актов пиратства и вооруженных ограблений судов / Резолюция ИМО А.922 (XXII) от 29 ноября 2001 г.

Інформаційні ресурси в Інтернеті.

- <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
- <http://www.president.gov.ua/documents/13426.html>.
- <http://www.imo.org/blast/mainframe.asp>
- <http://www.vu.mil.gov.ua/>
- <http://www.un.org>.
- <http://www.imo.org>.

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни.

